

**Zápis z kulatého stolu
„Současné předškolní vzdělávání na počátku 21. století“**

Místo konání: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, Fráni Šrámka 3, Ostrava
Datum a čas: 18.05.2023, 14:00
Přítomni: dle prezenční listiny

1. Přivítání účastníků

PhDr. Bc. Karin Fodorová, Ph.D., přivítala přítomné zástupce Ostravské univerzity, Magistrátu města Ostravy i zástupkyně pracovní skupiny pro předškolní vzdělávání a péči projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava III. Poděkovala přítomným za účast, nastínila účel uspořádání kulatého stolu a představila všechny přítomné účastníky.

Impulsem pro uspořádání kulatého stolu byla iniciativa pracovní skupiny pro předškolní vzdělávání a péči s ohledem na nedostatek kvalifikovaných, aktivních a obecně schopných absolventů pedagogiky předškolního věku a speciální pedagogiky.

2. Úvodní slovo zástupců OSU, představení účastníků

Pan proděkan Mgr. Jaroslav Uchytíl, Ph.D. hovořil o důležitost předškolního vzdělávání, poděkoval svým kolegyním za jejich práci a předal slovo doc. PaedDr. Burkovičové, Ph.D. doc. PaedDr. Burkovičové, Ph.D. poděkovala doc. PaedDr. Franiokovi, Ph.D. za přínos pro předškolní vzdělávání a za zajištění předškolního vzdělávání na Ostravské univerzitě. Dále bylo slovo předáno Mgr. Šimikovi, Ph.D., který poděkoval za uspořádání kulatého stolu a vyjádřil přesvědčení, že výstupy budou přínosné pro všechny.

3. Úvodní slovo a představení účastníků ze strany Magistrátu a projektu MAP ORP Ostrava

Mgr. Tereza Krčíková představila přítomné ředitelky mateřských škol, poskytla jim prostor pro své představení a uvedla také kolegy z oddělení strategie a projektů ve vzdělávání řešící projekt Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava III.

4. Akreditace studijních programů, diskuse o dalších problémech v oblasti předškolního vzdělávání a studia pedagogiky předškolního věku

Doc. PaedDr. Franiok, Ph.D., předseda akreditační komise pro různé studijní programy včetně programů pro předškolní vzdělávání představil systém akreditací VŠ programů. Jedná se o cca dva měsíce posuzování, následně je vypracován expertní posudek, závěr je postoupen radě Národního akreditačního úřadu, která následně rozhoduje o ne/udělení akreditace. Proces nelze urychlit, teoreticky trvá proces 90 dní, ale tento čas je často překračován.

Mgr. Uchytíl, Ph.D. uvedl, že OSU je teprve čtvrtá univerzita, která získala institucionální akreditaci, na základě čehož je jednodušší provádět procesy vnitřních akreditací. Pro některé programy je to jednodušší, ale zároveň jsou kladeny vyšší nároky na kvalitu programů a personálního obsazení.

doc. PaedDr. Franiok, Ph.D. sdělil názor na důvody nízkého počtu absolventů oboru speciální pedagogika – jednak je to otázka propustnosti té které VŠ, OSU v zásadě plní své kapacity na maximum, navýšení počtu studentů není příliš možné s ohledem na kapacity katedry speciální pedagogiky.

Mgr. Uchytíl, Ph.D. sdělil, že problém je dán fixací rozpočtů vysokých škol od roku 2015, tzn., že počet studentů neovlivní výši státních příspěvků. Zástupci OSU se shodli na apelu na změnu financování VŠ, VŠ jsou dlouhodobě ze strany státu podfinancované, nelze přijímat nové přednášející, garanty, VŠ obecně nemají dostatek financí. To zároveň ovlivňuje kapacity a kvalitu vzdělávání. Možností je externí financování, avšak s ohledem na pandemii koronaviru v letech 2020-2022, změny na MŠMT, se mnoho výzev posunulo nebo VŠ neměly tolik prostoru pracovat na projektech, výzkumu apod.

Mgr. Šimik, Ph.D. - tato situace má i druhou rovinu, je nižší financování humanitních oborů proti např. přírodovědným. Dále přítomným objasnil, že výuka tvoří cca 25 % pracovní náplně VŠ pedagoga (zbylá část pracovní náplně je výzkum, projekty aj.).

Mgr. Šimik, Ph.D. dále uvedl, že navyšování platů ve vysokém školství probíhá na úkor osobního ohodnocení nebo odměn, objem financí je stále stejný. Zájem o studium na pedagogické fakultě je velký, ale univerzita není schopna navyšovat kapacity.

Doc. PaedDr. Burkovičová, Ph.D. dále přiblížila další aspekty získání akreditace studijního programu – studijní program musí být kvalitně personálně obsazen docenty, profesory, po zaměstnancích jsou požadovány projekty, Erasmus, publikační činnost. VŠ mají problém získat magistry pro studium doktorských programů, nehledě na pozdější habilitaci. Doc. PaedDr. Burkovičová, Ph.D. vznesla apel na přítomné ředitelky mateřských škol, aby se daly na další studium, získání docentury, profesury, podpořit OSU v personální oblasti. VŠ pedagogové musí také hodnotit doktorské práce, habilitační práce aj.

Výsledkem diskuse bylo zjištění, že při aktuálním nastavení financování vysokých škol a současných pedagogických kapacitách OSU není reálné přijímat ke studiu více uchazečů.

Mgr. Chadzipanajotidisová uvedla, že ředitelky MŠ jsou také přetěžovány, stejně jako VŠ pedagogové, mělo by dojít k revoluci ve vzdělávání směrem k minimalizaci všeho, co přímo nesouvisí s působením na dítě/žáka/studenta, kteří by měli stát v centru zájmu pedagogických pracovníků všech úrovní.

S ohledem na účast dvou docentek z Polska (Ratiboř) byli účastníci seznámeni s podmínkami v Polsku – změny v programech schvaluje oblastní úřad, proces je jednodušší. MŠ mají povinnost zaměstnávat speciálního pedagoga a další pozice s povinným VŠ vzděláním. Obecně, než je předškolní pedagog plně kvalifikovaný musí ukončit Mgr. studium v oboru a následně musí v 3letých intervalech složit zkoušku, aby postoupili na vyšší pozici v kvalifikaci předškolního pedagoga.

Mgr. Uchytíl, Ph.D. opět zdůraznil, že nelze jen učit, je potřeba zkoumat, bádát, aby mohla výuka probíhat dle nejnovějších trendů, aby školství neustrnulo, je potřeba plnit publikační činnost.

PhDr. Bc. Fodorová, Ph.D. ocenila Polský systém, jelikož pedagogické pozice s předepsaným magisterským vzděláním jsou obecně veřejností mnohem lépe vnímány, tyto pedagogové jsou připravenější pro praxi, nehledě na existenci kariérního řádu a navyšování platů dle vzdělání. Přítomní se shodli na tom, že současná doba vyžaduje od předškolních pedagogů takový rozsah kompetencí, které lze zajistit pouze kvalitním vysokoškolským vzděláním v němž bude v dostatečné míře zakomponována i speciálně pedagogická problematika. A naopak s ohledem na kvalifikovanost učitelky MŠ stanovenou zákonem o pedagogických pracovnících je nezbytné studium speciální pedagogiky maximálně provázat se získáváním kompetencí souvisejících s předškolním vzděláním.

Doc. PaedDr. Franiok, Ph.D. uvedl další problém, konflikt zájmů mezi školskou a klinickou psychologií, logopedií, do budoucna budou kliničtí logopedi/psychologové muset mít atestaci, v Čechách působí kliničtí logopedi/psychologové jako soukromníci, útočí na školní psychology/logopedy, aby si uchránili obor.

Mgr. Chadzipanajotidisová vidí jako problém odchody pedagogů a speciálních pedagogů ze školství např. po roce praxe a vznesla dotaz, zda nelze ovlivnit přijímacím řízením počty pedagogů, kteří zůstanou v praxi, např. bodovým zvýhodněním délky praxe, neboť tyto pedagogické pracovnice již mají představu o náročnosti práce předškolního pedagoga a vědí, zda v tomto oboru chtějí setrvat. K dotazu se vyjádřil Mgr. Uchytíl, Ph.D.: ano, zamýšlí zavést u přijímacího řízení u navazujícího studia motivační pohovory, zvažují u přijímacích pohovorů zavést zohlednění délky praxe, zkušeností, ale u přijímacího řízení na Bc. programy toto nelze realizovat z kapacitních důvodů. K dotazu se vyjádřila i doc. PaedDr. Burkovičová, Ph.D., člověk se vyvíjí, po dobu studia ještě zraje, není jisté, že ani vysoce motivovaní lidé nastoupí do škol.

Mgr. Uchytíl, Ph.D. dále sdělil, že ČR se drží nad průměrem EU v oblasti nástupů do školy po studiu, bohužel dosud nebyl přijat kariérní řád, pedagogové nejsou oceňováni podle stupně vzdělání nebo dosažené kvalifikace. Kariérní řád ale patrně nelze očekávat, znamenalo by to finanční zátěž pro státní rozpočet. Druhou rovinou je fakt, že na OSU studují studenti z celé ČR, po studiu se vrací zpět.

Další diskutované oblasti:

- problematika určování platové třídy ředitele MŠ zřizovatelem, přestože jeho mzda je hrazena ze státního rozpočtu,
- ohrožení zařité praxe mateřských škol uzákoněním tzv. sousedských skupin, kde nemusí probíhat řádné vzdělávání, pro MŠ může být problém, že si pedagog předškolního věku vydělá v sousedské skupině vyšší mzdu při práci s nezanedbatelně menším počtem dětí,
- zazněla kritika MŠMT – legislativa je často tvořena absolventy VŠ bez praxe, pravidla určují lidé, kteří nikdy nebyli v MŠ, neznají terén, neznají potřeby z praxe,
- obecná kritika dnešní hyperkorektní doby – VŠ jsou nuceny přijmout ke studiu všechny, kteří se přihlásí a projdou přijímacím řízením, přestože je jasné, že jsou v dané profesi nezaměstnatelní – například studenti pedagogických oborů – nevidomí, s vadou řeči. VŠ je povinná je přijmout s ohledem na inkluzi, rovná práva.

5. Závěr

Zúčastnění se dohodli, že:

- budou udržovat vzájemnou komunikaci, spolupráci a společnou linii s cílem dosahování co nejvyšší kvality předškolního vzdělávání v ORP Ostrava,
- se budou společně snažit o co nejvíce zaměstnaných absolventů OSU v MŠ v ORP Ostrava,
- budou spolupracovat mj. také na projektech, výzkumech a dalších činnostech podstatných pro rozvoj předškolního vzdělávání,
- je vhodné uskutečnit podobnou akci (jednání, workshop, kulatý stůl) alespoň jednou ročně.

Zapsal:

Bc. Karel Synek, DiS., koordinátor MAP